

Spre evitarea suferinței inutile

Scris de Ninel Ganea
Vineri, 16 August 2019 11:27

Se spune despre creștinism că nu îți îndepărtează suferința, dar te ajută să-i dai sens, să o faci suportabilă cumva și să o transforme, dintr-o povară copleșitoare, într-un mijloc de desăvârșire duhovnicească. Nu e nicidecum puțin lucru și nu aș îndrăzni să contest vreuna dintre realizările de mai sus. Însă, cel puțin dintr-un anumit punct de vedere, mi se pare o caracterizare prea modestă. Nu că prea multă modestie ar strica vreodată, dar este cumva minimalistă și nu îți dezvăluie toate resursele de fericire care se ascund în spatele unor pretenții smerite.

Sfinții, cei care au încercat ortodoxia în toată plenitudinea sa, vorbesc pe larg despre bucuria trăită în viața de aici. Chiar dacă experiența lor rămâne celor mai mulți dintre noi inaccesibilă – din motive care țin de frica noastră de a încerca să trăim cu adevărat creștinește, după cum a surprins Chesterton într-o butadă faimoasă („creștinismul nu a fost încercat și găsit dificil, a fost găsit dificil și nu a fost încercat”) – străfulgerări ne sunt accesibile și nouă, celor mai nevolnici. Și nu mă gândesc aici la extaze sau trăiri artificiale, ci la momente așezate de liniște și pace, în care simți că așa ar trebui să fie și să arate de fapt viața ta.

Fantele spre fericire pe care ortodoxia ți le oferă sunt și mai spectaculoase dacă le comparăm cu pretențiile concurente ale paradigmei moderne. Filosofia ultimelor două secole, cel puțin, a promis un rai pământesc nemaivăzut odată ce omul se va elibera de toate prejudecățile și balastul tradiției prin forța prometeică a intelectului. „Iluminismul este ieșirea omului din starea de imaturitate de care este el însuși vinovat. Imaturitatea este incapacitatea de a te servi de propriul intelect fără îndrumarea altcuiva.”, scria Kant în acel manifest celebru al modernității, „Ce este Iluminismul”.

Nu s-a întâmplat nicidecum așa, dar, ne spun filosofii veacului, asta este doar din vina tradiției („îndrumarea altcuiva”), care are încă o forță suficient de mare încât să obstrucționeze idealurile

Spre evitarea suferinței inutile

Scris de Ninel Ganea

Vineri, 16 August 2019 11:27

existențiale moderne. Ca urmare, războiul împotriva relicvelor trecutului (căsătoria, monogamia, familia, Biserica, moralitatea în sens larg, etc.) trebuie continuat cu un entuziasm mai feroce și abia la final este de așteptat să avem împlinirea pleneră a promisiunilor contractuale moderne.

Nu este exclus ca, într-un viitor nu prea îndepărtat, chiar și cei mai naivi dintre oameni să realizeze că, în fapt, toate fericirile promise nu reprezintă decât o înșelătorie, mai înfiorătoare chiar și decât pactul faustic, paradigmatic pentru condiția noastră. „În goana ta fulgerătoare/Spre „ostrovul cel fericit”/Ai trupul hămesit de-a pururi/Și sufletul nemulțumit”, spune Sf. Ioan Iacob Hozevitul într-o poezie. Omul modern nu primește nici măcar o stăpânire temporară în schimbul sufletului oferit pe tavă. Nimic. Doar o suferință nesfârșită, din care el se zbate și mai tare să iasă, căutând cu disperare mereu în direcția greșită, ceea ce nu face decât să-i întetească suferința, și tot așa mai departe, într-un ciclu neîntrerupt de drame și schilodiri interioare.

Nu este nimic abstract sau abscons. Nu este o durere metafizică, chiar dacă își are originea într-o metafizică și o teorie a naturii umane greșite. Este o suferință personală, concretă, recurentă, care se întâlnește la tot pasul și de care oamenii nu se pot dezlipi, deoarece își are originea în ei înșiși, în închinarea lor la un zeu fals, zeul modernității. Și, după cum știm de la Aristotel, „zeii falși produc rele reale”.

Ceea ce face însă ca toată această dramă a omului modern să fie și mai acută este caracterului ei autoindus. Nu este o nenorocire căzută din cer, o suferință impusă de vreun demiurg capricios, nu este implacabilă precum destinul păgânilor, ci este voluntară, rezultată dintr-o alegere liberă, într-o oarecare măsură, și deci dintr-o anume perspectivă evitabilă. Spun într-o oarecare măsură deoarece astăzi trăim într-o lume în care suntem cu toții mai mult sau mai puțin formatați puternic de modernitate. Suntem precum acei copii răsfățați din leagăn care, la maturitate, chiar și în cazul puțin probabil în care ar dori să o apuce pe calea cea bună, nu mai pot, le este peste puteri. Desigur că la Dumnezeu totul este posibil, dar, în același timp, nu trebuie uitat vreodată că obișnuința e a doua natură sau că „ce faci te face”, iar pe sufletul nostru s-a lipit aproape indelebil ștampila modernității.

Totuși, făcând excepție de cazurile destul de răspândite ale unor oameni împietriți de modernitate, fuga de o suferință inutilă rămâne mereu la îndemână și nu presupune de la bun început și în mod necesar decizii eroice. Nu este nevoie să bifezi un set complet de alegeri bune, grandioase și impresionante, deși tentația cea mare, specifică nouă, de altfel, este de a te angaja tocmai în astfel de întreprinderi. Aproape de fiecare dată, este suficient să îți începi și să-ți continui metanonia prin lucruri mici, foarte mici, care, repetate, ajung să-ți transforme în bine întreaga viață și să te ducă spre acea fericire molcomă, posibilă chiar și într-o vale a

Spre evitarea suferinței inutile

Scris de Ninel Ganea

Vineri, 16 August 2019 11:27

plângerii. Absența unui televizor, timpul redus petrecut pe internet, postul și mersul la biserică, rugăciunile, șamd. nu sunt neapărat cele mai spectaculoase sau grele alegeri de viață, dar ele te poartă într-un luminiș de unde viața se vede mai bine.